

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova

Br:

Podgorica, 29. novembar 2024.

IZVJEŠTAJ

o učešću potpredsjednika Vlade za međunarodne odnose i ministra vanjskih poslova Crne Gore mr Ervina Ibrahimovića na sastanku ministara vanjskih poslova zemalja članica Centralno-evropske inicijative, Tirana, 20. novembar 2024. godine

Potpredsjednik Vlade za međunarodne odnose i ministar vanjskih poslova mr Ervin Ibrahimović učestvovao je, na poziv predsjedavajućeg Centralno-evropskoj inicijativi (CEI), ministra za Evropu i vanjske poslove Republike Albanije Igljija Hasanija, na sastanku ministara vanjskih poslova zemalja članica CEI, koji je održan u Tirani, 20. novembra 2024. godine. U delegaciji Crne Gore bili su otpravnik poslova a.i. u Ambasadi Crne Gore u Tirani Pavle Karanikić, v.d. generalne direktorice za multilateralne poslove Nizaheta Kurpejović-Cikotić, direktorica Direkcije za regionalne organizacije i inicijative Vana Đurašević i načelnica Odjeljenja za regionalne organizacije Borka Marinović.

Osim domaćina i naše zemlje, na sastanku su učestvovali i šefovi diplomatija Bugarske, Srbije i Sjeverne Makedonije, dok su ostale zemlje bile predstavljene na nivou zamjenika ministara vanjskih poslova (Bosna i Hercegovina), državnih sekretara (Mađarska, Moldavija, Rumunija i Slovenija), državnog podsekretara za vanjske poslove (Italija), akreditovanih ambasadora u Tirani (Hrvatska, Slovačka, Ukrajina), kao i ambasadorke u MVP (Češka) i otpravnika poslova u Tirani (Poljska). Takođe, na sastanku su, u svojstvu specijalnih gostiju, učestvovali i generalni sekretari/izvršni direktori/predstavnici Organizacije crnomorske ekonomske saradnje, Fonda za Zapadni Balkan, Jadransko-jonske inicijative, Savjeta za regionalnu saradnju i Kancelarije Svjetske zdravstvene organizacije.

Ministarski sastanak u Tirani je bio prilika za jačanje uloge CEI u okviru regionalnog pristupa kompleksnim izazovima današnjice posebno ugrožavanja međunarodnog mira i bezbjednosti, djelovanja u pravcu proširenja EU, te razmjenu mišljenja o suočavanju sa globalnim bezbjednosnim izazovima i aktuelnom ratu na evropskom tlu. Poseban akcenat je stavljen na pružanje podrške Ukrajini i njenim građanima tokom aktuelne ruske agresije. Na sastanku je zajednički ocijenjeno da Plan rasta za Zapadni Balkan doprinosi međusobnoj povezanosti država Zapadnog Balkana čineći ih jačima i spremnijima za dalji napredak ka Evropskoj uniji.

Na sastanku je predstavljen godišnji Izvještaj generalnog sekretara, podržan dokument „Preporuke za jačanje Centralno-evropske inicijative“ i usvojena odluka o budžetu Fonda za saradnju za narednu godinu.

Ministri su jednoglasno usvojili Zajedničku izjavu, koja je prethodno usaglašena na sastanku Komiteta nacionalnih koordinatora, 19. novembra. Zajedničkom izjavom data je podrška i smjernice za unaprijeđenje saradnje, evropsku perspektivu regiona i obezbjeđivanje bezbjednosti i stabilnosti usljed narušene geopolitičke situacije.

Na sastanku je izabran novi generalni sekretar Izvršnog sekretarijata u Trstu, Franko Dal Mas koji će stupiti na dužnost 1. januara 2025. godine (trogodišnji mandat). Na sastanku je obavljena ceremonija primopredaje predsjedavanja Republici Srbiji, koja će predsjedavati Inicijativi 2025. godine.

Ministar vanjskih poslova Albanije Igli Hasani je, u kapacitetu predsjedavajućeg, istakao da će Albanija ostati doslijedan podržavalac Ukrajine u kontekstu odvratanja ruske agresije, a da neće izostati ni podrška kroz fondove CEI. Konstatovao je napredak Albanije u pregovaračkom procesu kroz otvaranje Klastera 1, istakavši da je od značaja što tri države Zapadnog Balkana ubrzano napreduju u pregovaračkom procesu sa EU.

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović je kazao da je Crna Gora prepoznata po konstruktivnoj ulozi u regionu, privrženosti dijalogu i evropskim vrijednostima. Konstatovao je da je regionalna saradnja jedan od prioriteta vanjske politike Crne Gore, pokretač razvoja i ekonomskog prosperiteta, ali i preduslov daljeg napretka na evropskom putu. U tom kontekstu, informisao je da CEI, zajedno sa drugim regionalnim mehanizmima saradnje, ima ključnu ulogu u regionalnoj ekonomskoj integraciji i punom učešću u Jedinstvenom tržištu EU. Na tim linijama, podvukao je da će Crna Gora nastaviti da pruža doprinos jačanju regionalne i globalne stabilnosti, uz fokusiranost na reforme iz evropske agende i odlučnost da, do 2028. godine, postane prva sljedeća članica Evropske unije. Iskazao je punu podršku Ukrajini ocijenivši da je ruska agresija prijetnja ne samo evropskoj bezbjednosti, već demokratiji i međunarodno-pravnom poretku, te da se u tom kontekstu ne može zanemariti ni situacija u Gazi i Libanu uz neophodnost zaštite civilnog stanovništva u skladu sa međunarodnim pravom.

Ministar vanjskih poslova Bugarske Ivan Kondov je, ukazavši na glavne pravce djelovanja CEI, podvukao da je EU integracija bazirana na rezultatima i zaslugama svake pojedinačne države. Kao primjer regionalne saradnje, izdvojio je Koridor VIII uz naglašavanje važnosti za ekonomiju, integraciju i bezbjednost. Ponovio je da će Bugarska nastaviti sa podrškom Ukrajini te pozvao sve države CEI da pruže pomoć u rekonstrukciji Ukrajine. Pohvalio je napredak Crne Gore i Albanije u okviru

pregovaračkog procesa i zatražio od BiH da hitno sprovede reforme iz pregovaračkog okvira.

Ministar spoljnih poslova Srbije Marko Đurić je, u svojstvu narednog predsjedavajućeg CEI, istakao da, nakon tektonskih političkih pomjeranja u posljednjih 30 godina, jedini prihvatljiv rezultat mora biti integracija svih država aspiranata u EU. Naglasio je da Srbija očekuje da uskoro otvori Klaster 3, uz jasan cilj da bude u potpunosti spremna za članstvo do kraja 2026. godine.

Ministar vanjskih poslova Sjeverne Makedonije Timčo Micunski je istakao da bez obzira na nove geopolitičke okolnosti i dalje postoje nedoumice u vezi sa apsorpcionim kapacitetom i internim reformama koje predstoje unutar EU. Ocijenio je da bi, bez obzira na nepredvidivu budućnost, dalje odlaganje proširenja imalo nesagledive posljedice po kredibilitet Evropske unije u Regionu Zapadnog Balkana. Pozvao je članice EU da što skorije predlože učešće parlamentaraca Regiona ZB u radu Evropskog parlamenta. Takođe, iskazao je punu podršku svoje zemlje Ukrajini u odbrani od agresorskog rata Rusije.

Izlaganja predstavnika ostalih država članica bila su bazirana na evropskoj perspektivi regiona i individualnim zaslugama, shodno sprovedenim reformama, realizaciji Akcionog plana CEI, podrške Ukrajini, implementaciji Plana rasta za ZB, regionalnom dijalogu i ekonomskoj konvergenciji u tom kontekstu. Posebna pažnja i pohvale odnosile su se na reforme koje sprovode države članice CEI van Zapadnog Balkana - Ukrajina i Moldavija. Većina zemalja je pohvalila ostvarene rezultate Crne Gore na evropskom putu.

Učešće Crne Gore na ministarskom sastanku CEI značajno je sa aspekta dodatne potvrde privrženosti Crne Gore regionalnoj saradnji kontekstualizovanoj geopolitičkim momentom koji je rezultirao politikama ubrzanja procesa proširenja EU.